

Klima Fokus, Haanova 2599/40, 851 04 Bratislava-Petržalka, IČO: 54605580,
zast. Dana Mareková, 726003/6113, štatutárka

Ministerstvo Životného prostredia Slovenskej republiky
Námestie Ľ. Štúra 1
812 35 Bratislava

Stanovisko organizácie Klima Fokus k Správe o hodnotení k Návrhu strategického dokumentu
Akceleračné zóny pre veternú energiu v Slovenskej republike

Dňa 10.6.2026 bola zverejnená na

<https://www.enviroportal.sk/eia/detail/akceleracne-zony-pre-veternu-energiu-v-slovenskej-republike>

Správa o hodnotení k Návrhu strategického dokumentu Akceleračné zóny pre veternú energiu v Slovenskej republike. V zákone stanovenej lehote podávame k predmetnému materiálu nasledovné pripomienky:

Pripomienka Č. 1

Tak ako deklaruje samotný obstarávateľ v Správe o hodnotení, v Časti **6. Obsah a hlavné ciele strategického dokumentu a jeho vzťah k iným strategickým dokumentom**: „Z hľadiska legislatívneho zaradenia podlieha pripravovaný dokument povinnému procesu SEA. V zmysle Smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/2413 (ďalej len „smernica RED III“) ide o plán, v ktorom príslušné orgány určia dostatočne homogénne oblasti (zóny), v ktorých sa na základe kritérií a limitov definovaných vo vyhláške MŽP SR č. 354/2025 Z. z. neočakáva, že využívanie veternej energie v AZ bude mať významný vplyv na životné prostredie. Jeho cieľom je vytvoriť priestorový a regulačný základ pre uplatňovanie zjednoteného a zjednodušeného povoľovania projektov. Výsledné rozhodnutie z procesu SEA stanoví jasné a konkrétne podmienky pre jednotlivé identifikované AZ, ktoré budú následne záväzné pre jednotlivých investorov.“

V zmysle zmienenej smernice RED III je predpokladom pre zjednodušené povoľovanie projektov v akceleračných zónach, že sa vykoná podrobnejšie posúdenie v rámci procesu SEA. V zmysle RED III má byť predkladaný strategický dokument pripravený v takej miere podrobnosti, ktorá dovoľuje už v procese SEA nadizajnovať špecifické zmierňujúce opatrenia vo vzťahu ku konkrétnym technológiám v konkrétnych AZ. Ako sa uvádza aj v samotnej Správe o hodnotení *“Tento návrh nešpecifikuje konkrétne umiestnenie ani technické riešenie budúcich zámerov veterných parkov.”* RED III pritom zavádza proces posudzovania vplyvov strategického dokumentu pre AZ *suis generis*, ktorý je na pomedzí SEA a EIA. Táto požiadavka RED III na podrobnejšie posúdenie SEA nie je v predmetnom prípade naplnená.

To, že posúdenie SEA k predkladanému dokumentu nespĺňa parametre smernice RED III preukazuje skutočnosť, že transpozícia RED III neprinesla novú právnu úpravu pre proces SEA vo vzťahu k AZ. Ide

teda o neúplnú transpozíciu smernice RED III do nášho právneho poriadku, v dôsledku čoho je postup prípravy AZ, vrátane procesu SEA, nesúladný s touto smernicou.

Rovnako je problematická nezáväznosť výstupov z procesu SEA, čo je tiež v rozpore s požiadavkami smernice. Výstupy zo SEA majú len odporúčací charakter. Nie je preto zrejmé, ako chce obstarávateľ zabezpečiť záväznosť zmierňujúcich opatrení pre nasledujúce procesné štádiá, hoci sám o tejto záväznosti hovorí.

Napríklad vo vzťahu k AZ Prietržka – Sobotište posudzovaný strategický dokument uvádza, že toto územie *„predstavuje z hľadiska umiestňovania VTE veľmi citlivý a špecifický typ krajiny s vysokou koncentráciou prírodných a kultúrno-historických hodnôt. Na základe doterajších poznatkov sa predpokladá, že identifikované negatívne vplyvy nie je možné účinne eliminovať ani významne zmierniť redukciou výšky veterných elektrární ani aplikáciou ďalších zmierňujúcich opatrení. Z uvedeného dôvodu sa navrhuje zväziť úpravu rozsahu AZ, spočívajúcu v zmenšení dvoch okrajových výbežkov plochy západne a východne od Mokrého Hája. Uvedená úprava môže prispieť k zníženiu vizuálnych vplyvov vo viac exponovaných častiach územia a k zlepšeniu celkovej priestorovej akceptácie navrhovaného riešenia. Vzhľadom na viacero prebiehajúcich procesov EIA pre veterné parky v tomto území by mala byť stanovená vizuálna kapacita krajiny a miera prípustného zaťaženia krajinného obrazu VTE. Zároveň je nevyhnutné zabezpečiť odborné stanoviská pamiatkového úradu, najmä v oblasti architektúry a archeológie, v ďalšom stupni prípravy.“*

Rovnako tak vo vzťahu k AZ-2, ktorá zasahuje do dvoch ložiskových území - Gbely – Dubňanský sloj (výhradné ložisko lignitu) a Štefanov (výhradné ložisko naftenicko-parafinickej ropy so sprievodným nerastom lignit) sa stret týchto záujmov presúva na ďalšie procesné štádium. Konkrétne strategický dokument uvádza *„V rámci ďalšej prípravy územia je nevyhnutné zabezpečiť rešpektovanie podmienok ochrany a využívania výhradných ložísk nerastných surovín a umiestňovanie projektov VTE mimo dobývacích priestorov. V častiach, kde dochádza k prekryvu AZ s chránenými ložiskovými územiami a dobývacími priestormi, sa navrhuje ich vylúčenie z rozsahu AZ.“*

Máme za to, že aj tieto otázky mali byť v zmysle smernice RED III vyriešené a premietnuté do záväzných podmienok v rámci procesu SEA a nemali byť presúvané do procesu EIA.

Nie sú teda dodržané požiadavky smernice RED a ani naplnené “hlavné ciele” strategického dokumentu, tak ako si ich určil samotný zadávateľ - teda stanoviť “jasné a konkrétne podmienky pre jednotlivé identifikované AZ, ktoré budú následne záväzné pre investorov”.

Pripomienka č. 2

Nesprávnou a zmätočnou transpozíciou smernice RED III vznikol v slovenskej právnej úprave týkajúcej sa posudzovania vplyvov a povoľovania OZE veľký chaos, ktorý je zjavný aj z predkladaných dokumentov. Obstarávateľ opakovane tvrdí, že projekty v AZ budú podliehať zjednodušenému režimu povoľovania tzv. zjednotenému povoľovaniu. To však nie je pravda. Zjednotené povoľovanie spočíva v tom, že proces

EIA a konanie o stavebnom zámere prebehne v jednom spoločnom správnom konaní. Avšak v zmysle prijatej slovenskej legislatívy sa má proces EIA diať na úrovni AZ v gescii správcu AZ a konanie o stavebnom zámere by už mal viesť konkrétny investor – režim zjednoteného povoľovania tak nie je možné pri projektoch v AZ v realite uplatniť, pretože EIA a konanie o stavebnom zámere sa budú odohrávať samostatne pod vedením rôznych subjektov.

V samotnom strategickom dokumente je takto chybné opísaný procesný postup povoľovania projektov v AZ v časti- C.1.2 Postup individuálnych investorov pri príprave projektov v AZ.

Vo vzťahu k oboj pripomienkam, Pripomienke č. 1 aj Pripomienke č. 2, možno konštatovať, že nie sú dodržané princípy akcelerácie, na ktorých je tento systém postavený. Je to najmä z dôvodu nedostatočnej a nesprávnej transpozície EU, na ktorú sme opakovane upozorňovali.¹

Pripomienka č. 3

V SoH sa uvádza ako jeden z cieľov predloženého strategického dokumentu: *“Podpora lokálneho rozvoja a komunitnej energetiky”*. SoH konkrétne uvádza, že *“Uvedenie AZ do praxe pomôže zabezpečiť, aby rozvoj veternej energetiky v AZ prinášal priame socioekonomické benefity dotknutým obciam a regiónom (napr. cez komunitné fondy, podiel na zisku z výroby, alebo rozvoj miestnej infraštruktúry).”*

Aktuálny spôsob prípravy AZ nie je kompatibilný s podporou lokálneho rozvoja a komunitnej energetiky. Deje sa to totiž bez dát, plánu a bez zapojenia dotknutých samospráv a obyvateľov. V prvom rade potrebujeme mať k dispozícii dáta aká je energetická spotreba v regiónoch, ako ju vieme zredukovať. Súčasne sú potrebné dáta k tomu, aký je potenciál vykryť túto spotrebu z čo najlokálnejších zdrojov, ktoré budú čo najmenej zasahovať do života ľudí a fungovania prírodných ekosystémov. Tento prístup následne umožní systematicky plánovať a realizovať projekty obnoviteľných zdrojov energie, ktoré správne reagujú na reálnu potrebu regiónov a obcí a to s rešpektom k danostiam v dotknutom území. Vláda nepostupuje systémovo pri energetickej transformácii Slovenska. Takýto postup zabezpečí dobrá implementácia národného projektu zameraného na budovanie regionálnych energetických kapacít, na ktorý sú vyčlenené prostriedky z Programu Slovensko. Pre systematickú energetickú transformáciu, posilňovanie národnej energetickej suverenity a bezpečnosti, ktorej súčasťou je aj rozvoj veternej energie, je kľúčové budovanie takýchto kapacít.

Predmetná deklarácia ako tento dokument prispeje k lokálnemu rozvoju a komunitnej energetike nie je jednoducho pravdivá a obstarávateľ nevysvetlil akým spôsobom by sa to malo udiť. Tieto deklarácie totiž neboli premietnuté do žiadnej právnej úpravy. Neboli vytvorené žiadne legislatívne mechanizmy, aby z plánovaných veterných projektov samosprávy a ich obyvatelia mohli reálne benefitovať.

¹ Ako sme upozorňovali napríklad v [liste pre ministerku hospodárstva SR](#), v [liste prezidentovi SR k novele zákona o EIA](#) alebo v [hromadnej pripomienke k novele zákona o EIA](#)

Pripomienka č. 4

Plán obnovy a odolnosti SR, smernica RED III, a ďalšie predpisy vyplývajúce z práva EÚ a slovenského práva, kladú dôraz na zabezpečenie tzv. Aarhuských práv pre verejnosť. Tento prístup je osobitne dôležitý pri realizácii projektov ako sú predmetné akceleračné zóny, ktoré majú z rôznych dôvodov potenciál vyvolať nevôľu, či odpor. Priebežné a transparentné informovanie, dobre nastavená participácia na tvorbe politík aj rozhodnutí (a následne prístup k opravným prostriedkom) vedia pozitívne ovplyvniť kvalitu výstupu aj celkový proces.

V procese okolo AZ došlo k presnému opaku. Dokonca ani dotknuté obce a dotknuté vyššie územné celky neboli dostatočne informované o návrhu konkrétnych akceleračných zón na ich katastrálnom území. Nebola zohľadnená naša požiadavka, ktorú sme opakovane vznášali od začiatku implementácie reformy a potom ako pripomienku v procese SEA: aby bola verejnosť informovaná v oiaz dostatočnom časovom predstihu a následne aby boli sprístupnené všetky podkladové údaje, GIS vrstvy a parametre, na základe ktorých boli vymedzené konkrétne akceleračné zóny.

Absolútne nedostatočné informovanie verejnosti, vrátane dotknutých samospráv, ovplyvnilo ich možnosť sa k navrhovaným zónam vyjadriť, a to kvalifikovane a v čase relevantnom na ovplyvnenie návrhu (pred konečným výberom zón). Kontinuálne zanedbávanie až porušovanie Aarhuských práv jasne demonštruje nevládnutá situácia okolo verejného prerokovania správy o hodnotení.

V Bratislave, 1.7.2026

Dana Mareková
Klima Fokus, Štatutárna zástupkyňa